

Æblefrø til æbleoaser

ved Hortonom Maren Korsgaard,
Faglig sekretær, Institut for Plante- og Miljøvidenskab

Æblefrø er kimen til en ny sort

- Bier flytter pollen fra blomst til blomst.
- Først når æbleblomstens støvfang møder pollen fra en fremmed sort, sker der en befrugtning.
- Hvert eneste frø har en ny kombination af gener.
- Hvis frøet spirer og bliver til et træ, bliver træets frugter anderledes end modertræets. En ny sort er født.
- Potentialitet for nye sorter er dermed uendeligt!
- Over 800 "fædre" er mulige i frøene i Pometets æbler.

Alle muligheder er åbne!

JOHNNY APPLESEED.

Æbler til minde om
Johnny Appleseed
1774-1845

Filippa-æblet, en klassiker fra 1879-80

H. C. Bredsted.

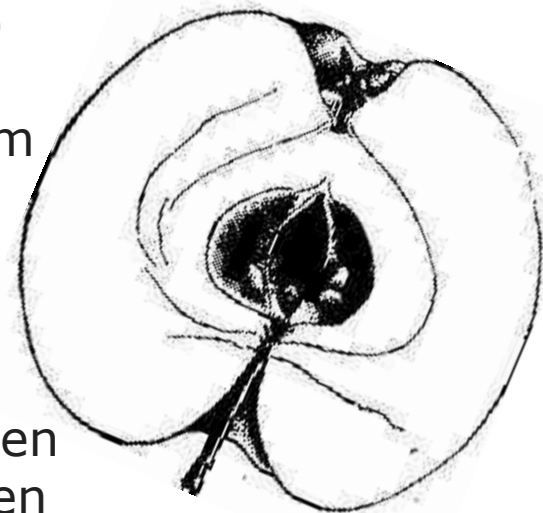
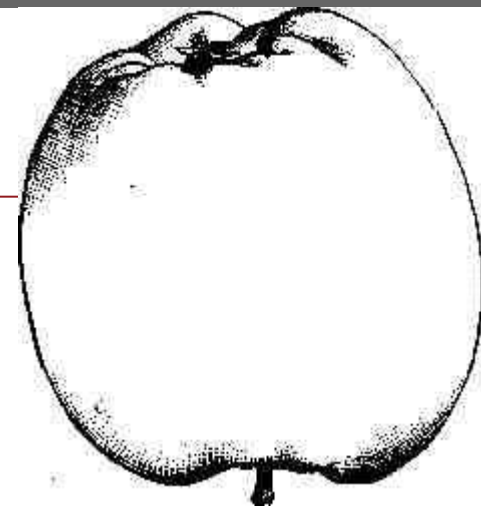
H.C. Bredsted beskrev æblet første gang i **Haandbog i dansk Pomologi, 1893:**

"Historie. — Dette Æble er tiltrukket ved Frøudsæd af Frøken Filippa Johannsen, Datter af **Skolelærer** Johannsen i Hundstrup pr. Steenstrup på Fyn.

Det er fremkommet af nogle Kjærner, som den unge Pige som Barn, for 14 År siden, såede i en Blomsterpote og Året efter udplantede i Haven.

Uheldigvis lader det sig ikke oplyse, af hvilken Æblesort Kjærnerne ere tagne, men da det i flere Henseender, navnlig i Formen og Kjærnehusets Beskaffenhed, ubestridelig har en del tilfælles med Gravenstenen, er det sandsynligt, at det har været

Gravenstenkjærner."

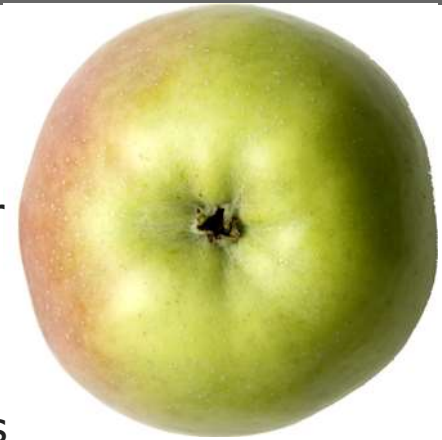

Filippafonden

"Filippafonden" er oprettet til gavn for trængende børn og forældre i Hundstrup.

Fonden blev stiftet i 2010 af Ellen Larsen, der som spæd kom i pleje hos Filippa Johannsen og hendes søster, der havde indrettet et asyl.

Modertræet eksisterer stadig. Det blev fredet i 1937.

Nogle sorter opstod tilfældigt og blev opdaget.
Skolelærere og præster var gode æblekendere

Vallekildeæble.

Beskrevet af **lærer** C. Matthiesen i »Haven« 1908, S.213.

Hjem: Modertræet til dette store og smukke Æble står i et Vænge udenfor Haven ved Vallekilde gamle Præstegård i Ods Herred. Hvem, der har plantet det, eller hvem, der har tiltrukket det, vides ikke.

Nu afdøde **Provst Jensen** har i flere År sendt mig Frugter af Sorten og ønsket, at den skulde bære her benyttede Navn, skønt Vallekilde Parmain måske havde været nok så betegnende.

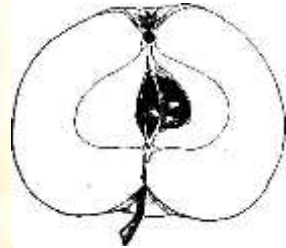
Modertræet er sundt, vel godt 60 år gammelt og har en smuk rund Krone, der er ikke Spor af Forædlingssted at opdage. Dets Plads — det står noget nær udsat for alle Vinde — tyder på stor Hårdførhed og på, at den store, vægtige Frugt sidder godt fast.

Vores store Pomologer

Planteskoleejer *H.C. Bredsted* (1829-1895)

"Håndbog i Dansk Pomologi" i 3 bind
1888-1896

Lærer *C. Matthiesen* (1841-1929)

"Dansk Frugt" i 3 bind, udkom 1913-1924

Professor *Anton Pedersen* (1887-1978)

"Danmarks frugtsorter" , 2 bd. 1955.
Etablerede Pometet i Tåstrup i 1956.

Pastor Wøldike var en stor frugtsamler

Pastor J. Wøldike 1819-1887

Ved Øster Hornum præstegård anlagde han en frugthave, der i 1879 rummede

- 278 æbler,
- 243 pærer,
- 38 blommer,
- 40 kirsebær,
- 1 fersken,
- 1 abrikos og
- 1 vin.

Jeremias Wøldike

Præstegårdshaven i 1920'erne

I. A. Dybdahl.

drag afholdt af Slotsgartner F. Paludan
reningen af danske Havebrugskandida-
centralforsamling den 27. Februar 1924
ning af, at det i Aar er 60 Aar siden,
Dybdahl begyndte Undervisningen i
sk ved Landbohøjskolen.

Nedlæggelse i 1866 samt Havebrugsund-
ningens Tilrettelæggelse og Oprettelse
Landbohøjskolen i 1863.

Havebrugsafdelingen var nu oprette
naar den, desangaaende udstedte, ikke
hver Henseende fyldestgørende Lov k

Docent Jens Andreas Dybdahl (1832-79) grundlagde Pometets samling

Dybdahls angivelser af frugt- og bærsamlingerne ved Landbohøjskolen i 1871:

Æble: 230

Stikkelsbær: 190

Pære: 140

Jordbær: 100

Kirsebær: 35

Blommer: 35

Ribs: 25

Hindbær: 15

Hassel: 10

Solbær: 8

Pometet, nu en del af Nordisk Genbank. Her ved 50-års jubilæet i 2006

Vi har udvalgt sunde og velsmagende frøkilder til projektet:

Annas æble
Blangstedgård 157
Brostrøms Guldreinette
Brøndæble
C.J.H. 7-27
C.J.Hansen 603
Dansk Rosenhæger
Degneæble
Dronning Louise
Edle Wendelborg
Elmelund
Fejøæble
Filippa
Flaskehalser
Flintinge
Gravenfin
Grænseæble
Guldæble
Hans Mathiesen
Hans Wassard
Harreslev
Henrik Jensens æble
Herman

Hornbækæblet
Hvidkilde voksæble
Hyltofte æble
Højbjerg kalvil
Ildrød Eilstrup
Kyholm reinette
Langeland hvid pigeon
Lise Legind
Lundbytorp
Lyngbyæble
Maren Nis
Marieæblet fra Hjortholm
Nonnetit Bastard
Nørregaards æble
Ondrup Sommeræble
Pigeon Maribo
Rød Ananas
Sildig Sandholt
Skovfoged
Spilmose
Spiseæble fra Vejle
Stjerneæble II samsø
Søbjerg æble
Vallekilde
Vallekilde sommeræble

Dronning Louise Tegning: Ellen Backe

Dronning Louise

Sjællandsk æble fra før
1892.

Sødsyrligt, middelsaftigt
og meget aromatisk.

Et godt spise- og
madæble.

Robust mod skurv og
meldug, men følsom for
kræft.

Sæson: nov.-april.

Beskrevet af Matthiesen i
1892.

Langeland Hvid Pigeon

Æble fra Nordlangeland, eller evt. fra Borre på Møn, fra før 1913.

Sødsyrligt, sprødt med muskatagtig aroma. Et godt spise- og madæble.

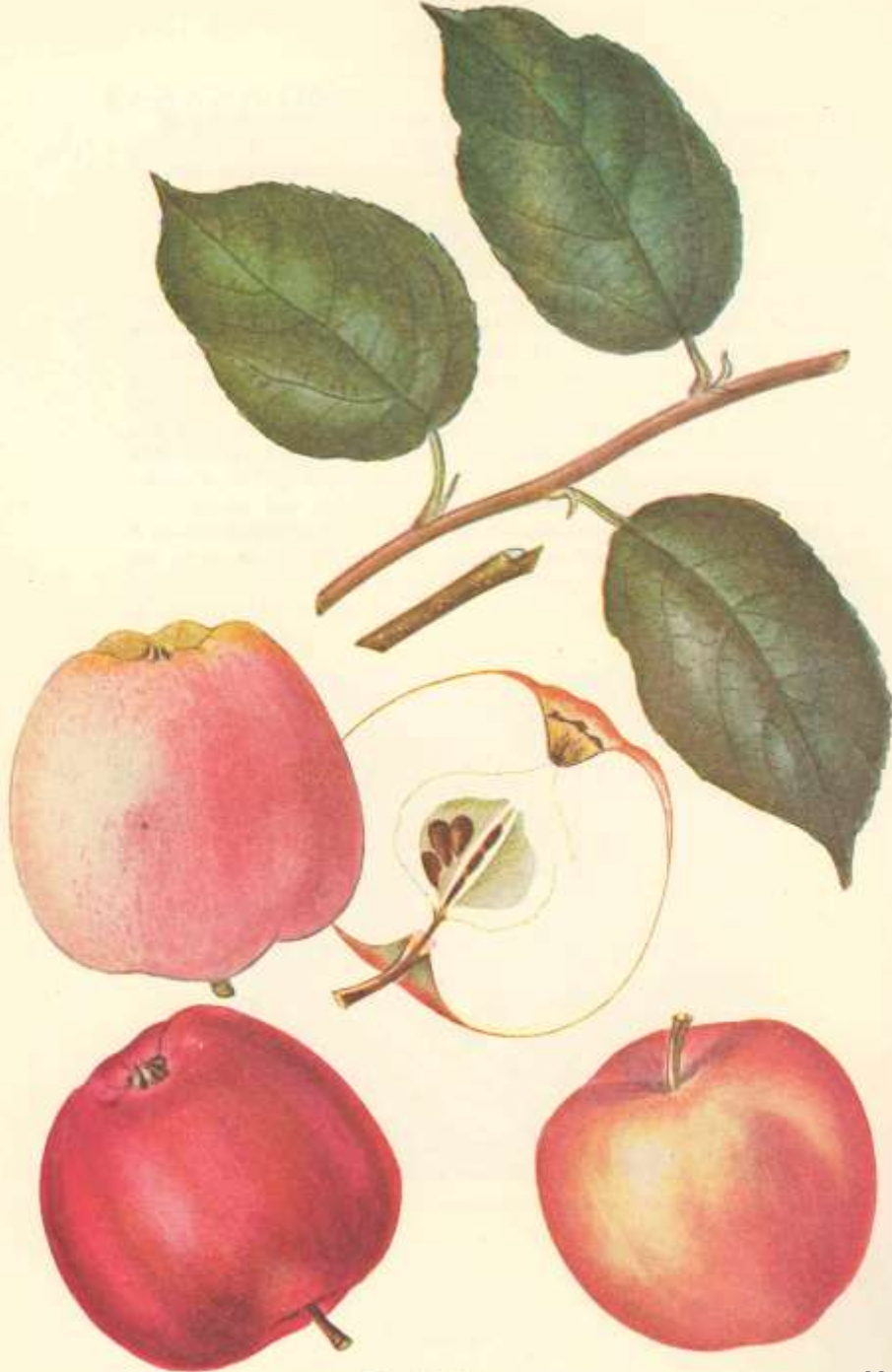
Træet er robust mod skurv og kræft men lidt følsomt for meldug. Sæson: midt i september- februar

Tegning: Kirsten Tind

Rød Ananas

Tysk æble fra 1850.
Sødsyrligt, saftigt med
kraftig mandelaroma.
Et skønt spise- og
madæble.
Ret følsom for skurv og
lidt følsom for kræft og
meldug.
Sæson: aug.-nov.

Rød Ananas Tegning: Ellen Backe

Hold øje med frøplanternes sundhed- og fjern de syge!

Æblemeldug

Æblekræft

Hold øje med frøplanternes sundhed – og fjern de syge!

Æbleskurv

Elsinoe fruit and leaf spot
("Topaz-plet")

